МЕТОДОЛОГИЯ И КРИТЕРИИ ЗА ПОДБОР НА ОПЕРАЦИИ

1. Основни параметри	
Управляващ орган	Изпълнителна агенция „Европейски фондове за конкурентоспособност“ (ИА ЕФК)
Програма	Програма „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“ 2021-2027 г. (ПНИИДИТ)
Приоритет	Приоритет 1 „Устойчиво развитие на българската научно-изследователска и иновационна екосистема“, Приоритетно направление 4 „Синергия с програми Хоризонт Европа и Цифрова Европа“
Специфична цел	Специфична цел RSO1.1. Развитие и засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на внедряването на модерни технологии (ЕФРР)
Наименование на процедурата/процедурите	**Участие на български организации в институционализирани европейски партньорства**
Цел	Стимулиране на международното научно сътрудничество и участието на български консорциуми в рамковите програми на ЕС чрез синергия с институционализираните европейски партньорства, установени с Регламент на ЕС 2021/2085 за създаване на Съвместни предприятия по Хоризонт Европа, изменен с Регламент (ЕС) 2023/1782 във връзка със създаването на Съвместно предприятие „Интегрални схеми“.
Обосновка	По процедурата ще се осигури финансиране за участие на български организации в конкурсните сесии на европейските институционализирани партньорства по РП „Хоризонт Европа“ или Програма „Цифрова Европа“ по инициативи, които покриват приоритетните направления на Иновационната стратегия за интелигентна специализация 2021-2027 (ИСИС). С РП „Хоризонт Европа“ се въвежда по-стратегически, съгласуван и ориентиран към въздействието подход чрез надграждането на схемите за публично-частно партньорство и ангажирането на ключови индустрии в Европа към необходимостта от съвместно решаване на глобалните предизвикателства и целите на ООН за устойчиво развитие. Това са едни от най-стратегическите инструменти на Европейския съюз, защото обединяват публичен ресурс, индустрия и научен капацитет в ключови технологични области. Тук говорим за т.нар. синергийна процедура – нещо много важно като концепция. Подкрепят се проекти, които вече са преминали през изключително строгата оценка на Европейската комисия, получили са висока оценка и имат подписани грантови споразумения. Това са доказани, конкурентни и стратегически значими инициативи, които вече са признати на европейско ниво. Ролята на ПНИИДИТ е да „надгради“ това участие – да осигури национално съфинансиране и да даде възможност българските участници да се включат пълноценно в тези партньорства. Защото именно там се формират бъдещите индустрии, технологичните стандарти и веригите на стойността в Европа. Целите са няколко, но всички са насочени към едно - по-силно позициониране на България в европейската иновационна екосистема. От една страна, стимулираме повече предприятия да работят заедно с научни организации. От друга - повишаваме участието и успеваемостта ни в европейските програми. И не на последно място – изграждане на

дългосрочни партньорства с водещи европейски индустриални и научни играчи в стратегически сектори.

Финансирането тук е комбинирано – от Европейската комисия, от ПНИИДИТ и от частни инвестиции. Това създава много по-силен мултиплициращ ефект и гарантира, че проектите имат реален пазарен и индустриален потенциал.

Деветте институционализирани европейски партньорства, включени в Чл. 3 (1) на Регламент (ЕС) 2021/2085 на Съвета от 19 ноември 2021 година за създаване на съвместните предприятия в рамките на програмата „Хоризонт Европа“ са:

- Кръгова биотехнологична Европа;
- Чисто въздухоплаване;
- Чист водород;
- Европейски железопътен транспорт;
- Глобално здравеопазване EDCTP3;
- Инициатива за иновативно здравеопазване;
- Интегрални схеми;
- Изследване на УВД в единното европейско небе;
- Интелигентни мрежи и услуги.

Съвместните предприятия (европейски институционализирани партньорства) разработват и изпълняват тематични (годишни) програми за научноизследователски и иновационни дейности с европейска добавена стойност. Общите цели са:

а) укрепване и интегриране на научния, иновативния и технологичния капацитет и улесняване на сътрудничеството в ЕС в подкрепа на създаването и разпространението на висококачествени нови знания и умения, по-специално за постигане на решения на глобални предизвикателства, осигуряване и повишаване на конкурентоспособността на Съюза, европейска добавена стойност и принос за укрепване на европейското научноизследователско пространство (ЕНП);

б) разработване и ускоряване на навлизането в целия Съюз на иновативни решения за справяне с климатични, екологични, здравни, цифрови и други глобални предизвикателства, които допринасят за стратегическите приоритети на Съюза, ускоряване на икономическия растеж на Съюза и стимулиране на екосистемата за иновации, като в същото време се осъществят целите на ООН за устойчиво развитие и постигане на неутралност по отношение на климата в Съюза най-късно до 2050 г., в съответствие с Парижкото споразумение, като по този начин се подобрява животът на европейските граждани;

в) повишаване на критичната маса и научния и технологичния потенциал и компетентност;

г) ускоряване на екологичния и цифровия преход, както и икономическите, социалните и обществените трансформации в области и сектори от стратегическо значение за приоритетите на Съюза, по-специално за намаляване на емисиите на парникови газове до 2030 г. в съответствие с целите в областта на климата и енергетиката, определени съгласно Европейския зелен пакт и Европейския закон за климата.

Целите и задачите на съвместните предприятия се допълват от секторно-ориентирани цели и задачи, специфични за всяко съвместно предприятие, посочени дефинирани в „Специфични разпоредби на отделните съвместни предприятия“ на Регламент (ЕС) 2021/2085.

Ускоряването на темповете на интернационализация и ефективността на участието в европейското научноизследователско и иновационно пространство, включително чрез използване на синергии с Рамковата програма на ЕС за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ и Програма „Цифрова Европа“ е едно от основните направления на ПНИИДИТ, чрез които програмата отговаря на сериозните предизвикателства пред научноизследователската и развойна дейност (НИРД) в България. Недостатъчно високи са нивата на участие в европейски и международни програми и мрежи[1]. Нетното европейско финансиране, получено от българските бенефициенти по РП „Хоризонт 2020“, възлиза на 0,26% (155.9 млн. евро) от общия бюджет на рамковата програма. По този показател България застава на 23 място в ЕС, като по отношение на участието, България е на 20 място в ЕС.

Водещо е българското участие в направленията „Енергетика“, „Сигурни общества“, „Информационни и комуникационни технологии“ и „Храни, земеделие, горско стопанство, водни ресурси“, както и „Иновации в малки и средни предприятия (МСП)“. Много слабо е участието в съвместните програми и партньорства, които изискват национален ресурс като съфинансиране.

Към настоящия момент по Хоризонт Европа има 256 успешни проекта с българско участие като най-силно е представянето ни във втория стълб на Програмата и по-специално стълб „Глобални предизвикателства и конкурентоспособност на европейската промишленост“. Най-сериозно е представянето ни в клъстери: „Храни, биоикономика, природни ресурси, селско стопанство и околна среда“, „Цифрова сфера, промишленост и космическо пространство“ и Климат, енергия и мобилност, в които България има над 50% от всички успешни проекти. Именно в европейските партньорства, които съответстват тематично на клъстерите се очаква и най-сериозен интерес от страна на предприятията и научните организации.

ПНИИДИТ е единственият инструмент, чрез който може да се постигне синергия с директно управляваните програми на ЕС. Европейската комисия насърчава въвеждането на нов подход при управлението на европейските структурни и инвестиционни фондове като залага акцент на синергийния подход между директно управляваните програми на ЕС и тези, които се изпълняват чрез съвместно управление за периода 2021-2027 г.

В рамките на ПНИИДИТ са одобрени методология и критерии за подбор на операции по следните процедури:

- „Участие на български организации в институционализирани европейски партньорства“;
- „Допълващо финансиране за подкрепа участието на България в европейско партньорство „Чист водород“ за изграждане на водородна долина“.

Обединени са двете посочени МКПО предвид забавеното изпълнение на проект, одобрен от Съвместно предприятие „Чист водород“, което предвижда изграждането на малка водородна долина на територията на община Стара Загора и проектното предложение „Загора – устойчив водороден регион“ (ZAgora Sustainable HYdrogen Region – ZAHYR), както и предвид изменение на ПНИИДИТ във връзка с извършен междинен преглед на програмата.

[1] Данните са взети от официалния портал на МОН за РП "Хоризонт 2020" https://horizoneu.mon.bg/

<table>
<tr><td>Очаквани резултати</td><td>1.Повишаване броя на предприятията, които си сътрудничат с научноизследователски организации и участват в съвместни проекти;

3. Постигане на по-високи нива на участие в европейски програми и мрежи, както и по-добра успеваемост;

4. Активно включване на България в европейските институционализирани партньорства, изграждане на връзки и утвърждаване на колаборации с европейската индустрия в ключови технологични области.</td></tr>
<tr><td>Продължителност на процедурата/процедурите</td><td>2024-2030</td></tr>
<tr><td>Териториален обхват</td><td>Дейностите по настоящата процедура ще бъдат изпълнявани на територията на Република България

Част от дейностите може да се изпълняват извън територията на Република България, включително извън територията на Съюза, при условие че допринасят за целите на програмата/ процедурата, съгласно чл. 63, пар. 4 от Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 година.</td></tr>
<tr><td>Бюджет (ЕФРР и национален)</td><td>
<table>
<tr><th></th><th>По-слабо развити региони</th><th>Преход</th><th>Общо</th></tr>
<tr><td>ОБЩО ЕФРР+ национален</td><td>22 360 294,12 €</td><td>5 430 357,14 €</td><td>27 790 651,26 €</td></tr>
<tr><td>ЕФРР</td><td>19 006 250,00 €</td><td>3 801 250,00 €</td><td>22 807 500,00 €</td></tr>
<tr><td>национален</td><td>3 354 044,12 €</td><td>1 629 107,14 €</td><td>4 983 151,26 €</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Режим на държавна/минимална помощ</td><td>При подкрепа на европейски (институционализирани) партньорства по РП „Хоризонт Европа’ дейностите и разходите по процедурата следва да са в съответствие с чл. 25в „Помощи за проекти за научноизследователска и развойна дейност“ на Регламент (ЕС) 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 г. за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (наричан Общ регламент за групово освобождаване – ОРГО) ОВ L 187/26.06.2014 г.

При подкрепа на европейски (институционализирани) партньорства по Програма „Цифрова Европа“ дейностите и разходите по процедурата следва да са в съответствие с чл. 27 „Помощи за иновационни клъстери“ от Регламент (ЕС) № 651/2014 г..

Приложимият режим на държавна помощ може да бъде изменен в хода на съгласувателната процедура с Министерство на финансите.</td></tr>
<tr><td colspan="2">2. Методология и критерии за подбор на операции</td></tr>
<tr><td>Вид процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ</td><td>Ще се прилага процедура за безвъзмездна финансова помощ чрез директно предоставяне на конкретен бенефициент съгласно чл. 25, ал. 1, т. 2 от Закона за управление на средствата от европейските фондове при споделено управление (ЗУСЕФСУ).</td></tr>
<tr><td>Допустими кандидати</td><td>По процедурата могат да подават проектни предложения предприятия, научни организации и висши училища, одобрени за финансиране в конкурсните сесии на РП „Хоризонт Европа“ и на програма „Цифрова Европа“, в рамките на регулярни конкурсни сесии на институционализираните европейски партньорства, определени в</td></tr>
</table>

	съответствие с Регламент 2021/2085. Ще се финансират българските кандидати и/или партньори, които имат сключен договор с ЕК по Рамкова програма „Хоризонт Европа“ или Програма „Цифрова Европа“. За да бъдат допустими, кандидатите (бенефициенти) трябва: - да са юридически лица (публични или частни органи); - да са установени на територията на България/да регистрират дружество в България не по-късно от датата на сключване на договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, в случаите на кандидат, който е еквивалентно лице на търговец, регистрирано съгласно законодателството на държава-членка на ЕИП; В случаите, когато координатор на одобрения от ЕК проект е еквивалентно лице на търговец, регистрирано съгласно законодателството на държава-членка на ЕИП, което е сключило договор с ЕК по Програма „Хоризонт Европа“ или Програма „Цифрова Европа“, същото е допустим кандидат по настоящата процедура но при положение, че регистрира в България дружество, с което да сключи договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по настоящата процедура по ПНИИДИТ при условия, посочени в Условията за кандидатстване. - да са одобрени за финансиране от ЕК след извършена оценка в конкурсни сесии на институционализираните европейски партньорства, и да имат сключен договор с ЕК.
Изисквания към партньори *(ако е приложимо)*	Допустими партньори по процедурата следва да са български организации, посочени като партньори в проектното предложение, одобрено за финансиране от ЕК (съответното европейско институционализирано партньорство).
Допустими проекти/дейности	• Научноизследователски и развойни дейности или проучване на осъществимост, изпълнявани в рамките на европейско институционализирано партньорство, с изключение на дейностите, излизащи извън обхвата на действията за експериментално развитие, които не са допустими за финансиране; И/ИЛИ • Допустимите дейности са тези, определени като допустими според правилата на РП „Хоризонт Европа“ или Програма „Цифрова Европа“, на съответното европейско институционализирано партньорство и на ПНИИДИТ. По отношение на допустими за финансиране по настоящата процедура дейности/разходи, определен като такива в договора с ЕК по Програма „Цифрова Европа“, същите следва да са в съответствие и с чл. 27, пар. 5 от Регламент (ЕС) 651/2014 г. за инвестиционните помощи (изграждане или модернизиране на иновационни клъстери) или в съответствие с чл. 27, пар. 8 от Регламент (ЕС) 651/2014 г. за оперативните помощи (подобряване на сътрудничеството, обмена на информация и предоставянето на услуги в подкрепа на бизнеса, маркетинг на иновационния клъстер и управление на съоръженията на клъстера). В допълнение, оперативните помощи са допустими само за период от десет години.
Допустими разходи	Категориите, максималните размери и методите на изчисление на допустимите разходи са тези, определени като допустими според правилата на Програма „Хоризонт Европа“, Програма „Цифрова Европа“. Допустимите разходи са в съответствие и с разпоредбите на Регламент (ЕС) 2021/1060 за общите разпоредби за европейските структурни фондове, Регламент (ЕС) 2021/1058 за Европейския фонд за регионално развитие и Кохезионния фонд, Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 за

	финансовите правила за бюджета на ЕС, Регламент (ЕС) 2021/695 за създаване на РП „Хоризонт Европа“, Регламент (ЕС) 2021/694 за създаване на Програма „Цифрова Европа“, ЗУСЕФСУ, ПМС № 23 от 13 февруари 2023 г. за определяне на детайлни правила за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмите, финансиране от европейските структурни и инвестиционни фондове 2021-2027; ПМС № 86 от 1 юни 2023 г. за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, финансирани от Европейските фондове при споделено управление, за програмен период 2021 – 2027 г., както и приложимата национална уредба и приложимото общностно законодателство в областта на държавните помощи.
Минимален размер на помощта	Н/П
Максимален размер на помощта	10 000 000 евро
Интензитет на помощта	До 100%. Максималният интензитет на помощта се определя съгласно приложимия режим на държавна помощ.
Кръстосано финансиране *(ако е приложимо)*	Н/П
Критерии за подбор/ оценка на съответствието	В процеса на оценка на съответствието на кандидатите и предложенията с изискванията, посочени в условията за кандидатстване, ще бъде проверявано дали проектното предложение е одобрено за финансиране в конкурсните сесии на РП „Хоризонт Европа“ или Програма „Цифрова Европа“ и има сключен договор с ЕК. Ще се проверява и дали: 1. Проектното предложение допринася за постигане на специфичната цел на приоритетите и целите на ПНИИДИТ. 2. Дейностите по проекта попадат в тематичните области на Иновационната стратегия за интелигентна специализация 2021-2027 (ИСИС 2021-2027); 3. Всички дейности по проекта са допустими съгласно категориите интервенции по ПНИИДИТ. 4. Проектното предложение съответства с принципите на устойчиво развитие, насърчаване на равенството между мъжете и жените, предотвратяването на дискриминация и достъпността за хората с увреждания и ненанасяне на значителни вреди по смисъла на член 9 от Регламент (ЕС) 1060/2021.
Индикатори	Процедурата допринася за изпълнението на следните показатели за резултат: RCO01 Подпомагани предприятия (в т.ч.: микро-,малки, средни, големи предприятия) – брой RCO02 Подпомагани предприятия чрез безвъзмездни средства – брой RCO07 Научно-изследователски организации, участващи в съвместни проекти за научни изследвания – брой RCO10 Предприятия, които си сътрудничат с научноизследователски организации – брой